

Inbjudan: Totalförsvarsövning 2020 Distribuerad övning - regional samverkan

Med denna inbjudan vill Länsstyrelsen kalla länets kommuner att delta i en **distribuerad seminarieövning**, inom ramen för den nationella Totalförsvarsövningen 2020 (TFÖ 2020).

En möjlighet att höja er kunskapsnivå

Att delta i den distribuerade seminarieövningen är en möjlighet för kommunen att både höja kunskapen kring totalförsvaret och samtidigt få en bild över vilka behov som finns framöver. Övningen kan även vara ett bra stöd i det fortsatta arbetet inom kommunen och ett bra tillfälle att sprida information om totalförsvaret och involvera fler i arbetet.¹

Mål med den distribuerade seminarieövningen

Den distribuerade seminarieövningen är en kunskapshöjande aktivitet och målen berör områdena:

- Ansvar, roller och regelverk
- Inriktning, samordning och prioritering
- Hantering och delning av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter
- Kommunikation med allmänhet och medier

En förteckning med målen för den regionala samverkansövningen i sin helhet finns i Bilaga 1.

---

¹ Övningsinnehållet beaktar bland annat *Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar* (SKL 18/01807, MSB 2018–05681) och deltagande i TFÖ 2020 är ett sätt att arbeta med frågorna i överenskommelsen.

Målgrupp/deltagare

En utgångspunkt för den distribuerade seminarieövningen är att samla kompetenser för att utifrån målen kunna diskutera och höja kunskapen inom organisationen. Övningen är framtagen med utgångspunkt om följande representation:

- Kommundirektör
- Ordförande kommunstyrelsen
- Kommunikationsansvarig
- Jurist
- Säkerhetsskyddschef
- Räddningschef
- HR-chef/Personalchef
- Beredskapssamordnare
- Räddningstjänstkompetens

Kommuner ansvarar själv för att bjuda in deltagare från sin kommun.

Om TFÖ 2020

Bakgrunden till att genomföra TFÖ 2020 är regeringens beslut att Sverige ska återuppta totalförsvarsplaneringen. Uppdraget innebär att all den verksamhet som ska förbereda Sverige för krig utvecklas och stärks. Totalförsvaret utgör en del av den tröskel som ska avhålla andra från att vilja angripa eller utöva påtryckningar mot Sverige.

En totalförsvarsövning övar det civila och militära försvaret tillsammans och bidrar därigenom till en stärkt totalförsvarsförmåga. Försvarmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har det övergripande ansvaret för att planera, genomföra och utvärdera TFÖ 2020, men för att övningen ska bli framgångsrik krävs ett engagemang av alla deltagande aktörer. TFÖ 2020 genomförs på central, regional och lokal nivå. Regional och lokal nivå är först ut och inleder TFÖ:n med denna distribuerade seminarieövning under kvartal 4 2019 och framåt.

TFÖ 2020 består av fyra olika övningsdelar (central samverkan, regional samverkan, operativ samverkan och nationell samverkan) med olika målgrupper och krav på kunskap och förmåga. I TFÖ 2020 används ett sammanhållet grundscenario som kommer innehålla ett tillstånd av både höjd beredskap och väpnat angrepp. Övningsdelarna genomförs vid olika tidpunkter under 2020, vissa moment med start redan under senare delen av 2019.

Övningsdelen regional samverkan består av två delar, en distribuerad seminarieövning och en gemensam seminarieövning som utförs vid fyra tillfällen utifrån militärregionernas geografiska indelning. De fyra gemensamma övningstillfällena ska

genomföras så likartat (i metod) som möjligt. Det är MSB och Försvarsmakten som ansvarar för genomförande av denna del.

Kommunerna tillsammans med länsstyrelserna, landsting/regioner och militärregioner är den primära målgruppen för övningsdelen regional samverkan. Vid de gemensamma övningstillfällena kommer utvalda kommuner att delta vid ett sådant övningstillfälle. Berörda kommuner kontaktas i särskild ordning. Den distribuerade seminarieövningen kan, och rekommenderas, alla kommuner att delta i.

Genomförande

Den distribuerade seminarieövningen uppskattas ta 1–2 dagar att genomföra och ska genomföras någon gång under perioden november 2019 till januari 2020.

Stöd från Länsstyrelsen

Länsstyrelsen kommer att stötta kommunerna i genomförande och utvärdering av den distribuerade seminarieövningen. Information kring utvärdering och hur den kommer gå tillväga kommer delges vid det första informationsmötet.

Under oktober förväntas det färdiga underlaget för övningen spridas från MSB och Försvarsmakten. Underlaget kommer bland annat att bestå av de diskussionsfrågor med tillhörande scenario som kommer gås igenom under övningen. När underlaget finns tillgängligt kommer Länsstyrelsen sprida det till kommunerna.

Länsstyrelsen efterfrågar att deltagande kommuner återkommer med en kontaktperson/lokal övningsledare. Det är den personen som vi fortsättningsvis kommer ha kontakt med. Meddela kontaktperson till **helena.g.eriksson@lansstyrelsen.se** senast **2019-05-17**.

Länsstyrelsen erbjuder sig att tillsammans med kommunen genomföra den distribuerade seminarieövningen. Länsstyrelsen kan gå in i rollen som spelledare. Kommunen står för lokal och arbetstid för de som deltar.

Detaljer så som datum, tid och deltagare vid de distribuerade tillfällena bestäms i samverkan med den utsedda kontaktpersonen.

Länsstyrelsen har för avsikt att genomföra tre informationsmöten för de utsedda kontaktpersonerna, där det första informationsmöte kommer ske under **vecka 25** och de övriga i september och oktober. Datum för dessa bestäms i samråd vid det första tillfället.

Säkerhetsskydd

TFÖ 2020 kommer att ge viktig information om Sveriges totalförsvarsförmåga. Det ställs därmed höga krav på säkerheten i samband med planering, genomförande och utvärdering av TFÖ 2020.

Skyddsvärd information

Under hela processen kommer en mängd skyddsvärd information att hanteras/delges. Exempel på vad som kan vara skyddsvärt är:

- Olika slags förmågor, både generella, specifika och gränssättande
- Personal
- Datum, tider och platser
- Kontaktinformation och deltagarlistor
- Utvärdering, resultat och slutsatser
- Även muntlig information kan vara skyddsvärd

Det är dessutom viktigt att tänka på att information som i grunden är öppen, kan bli säkerhetsskyddsklassad då den aggregeras.

Kommunen genomför själv en säkerhetsskyddsanalys inför deltagande i övningen samt behöver själv bedöma vilka säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter som behöver hanteras i samband med den distribuerade seminarieövningen och om det behövs ytterligare säkerhetsskyddsåtgärder. Länsstyrelsen stöttar gärna kommunerna i bedömningen.

Både före, under och efter övningen ska innehåll och information om övningen delges med omdöme, detta gäller även eventuell spridning via sociala medier.

Säkerhetsklassning

Säkerhetsskyddsanalysen kommer att påvisa om inplacering i säkerhetsklass behövs göras för den distribuerade seminarieövningen.

Dator- och telefonlöst

Länsstyrelsen rekommenderar att övningen genomförs utan tillgång till datorer, telefoner och andra medieplattformar som kan ta emot eller skicka signaler. Exempel på sådana är mobiltelefoner, smarta klockor inklusive träningsklockor, trådlösa hörlurar, datorer, iPads, läsplattor med mera. Undantag är H-datorer, om de finns tillgängliga, och som är tydligt uppmärkta.

Tänk på detta när lokal bokas så den passar utifrån säkerhetssynpunkt. (Tänk på att eventuell utrustning som kan ta emot/sända signaler bör kopplas ur eller avlägsnas)

Utvärdering

TFÖ 2020 kommer att utvärderas. Övergripande kommer deltagande aktörers samlade kunskap och förmåga att utvärderas i en aktörsgemensam utvärdering som genomförs av MSB och Försvarsmakten. Varje enskild aktör kommer att utvärdera sin förmåga i aktörsspecifika utvärderingar. Syftet är att visa på styrkor och brister där utvärderingsresultaten kommer att ligga till grund för den fortsatta utvecklingen av totalförsvaret. Utvärderingen kommer med största sannolikhet beröra skyddsvärd information.

En utvärderingsledare på Länsstyrelsen planerar och genomför de övande aktörernas utvärderingar av övningen. Kommunen kan behöva komplettera med lokal utvärderare.

Avsändare

Johanna Hedberg
Beredskapsdirektör

Praktisk information för dig som ansvarar för övningen

Upplägg och planering

Detta är tänkt att vara ett stöd för den hos kommunen som blir ansvarig för att samordna den distribuerade seminarieövningen.

Tänk på att alla övningar blir bättre om det finns en bra förankring inom den egna organisationen och en tydlighet kring vilka förväntningar som finns vid genomförandet och goda möjligheter till interna dialoger kring förutsättningarna.

Checklista

- Sätt dig in i övergripande syfte och mål för övningen stäm av vad som är viktigt för er aktör att få ut av att delta i övningen.
- Bestäm om ni själva vill utvärdera övningen och hur resultatet ska fångas upp
- Sätt datum för övningen och bjud in deltagare. Stäm av med kontaktperson på Länsstyrelsen innan datum bokas.
- Boka övningslokal
- Stäm av att lokalen passar utifrån säkerhetssynpunkt. (Tänk på att eventuell utrustning som kan ta emot/sända signaler bör kopplas ur eller avlägsnas)
- Vid behov så bjud in till ett informationsmöte innan övningen där du kan gå igenom övningsförutsättningar, säkerhetsinstruktioner och stämma av vilka förväntningarna som deltagarna har
- Gå igenom vilka utrustning eller andra förberedelser som ska finnas i lokalen vid genomförande (Fika? Referensmaterial? Whiteboard eller blädderblock? m.m.)
- Gå igenom det gemensamma underlaget och gör eventuella anpassningar till egen organisation (rekommenderat att detta görs tillsammans med Länsstyrelsens kontaktperson)

Stöd i övningsmetodik och genomförande

För den som inte har genomfört övningar tidigare så har MSB arbetat fram material som kan vara till stöd vid övningsplanering och genomförande. För den som vill fördjupa sig i övningsplanering så kommer här lite tips:

- Övningsvägledning
<https://www.msb.se/sv/Utbildning--ovning/Ovningsverksamheten/Verktyg--Stod/Ovningsvagledning/>
- Öva enkelt!
<https://www.msb.se/sv/Utbildning--ovning/Ovningsverksamheten/Verktyg--Stod/Ova-enkelt1/>
- Utvärdera mera! (e-utbildning)
<https://www.msb.se/sv/Utbildning--ovning/Ovningsverksamheten/Verktyg--Stod/Utvardera-mera/>

MSB har även tagit fram ett övningsstöd för civilt försvar som finns tillgängligt som stöd för framförallt länsstyrelser att öva tillsammans med lokal nivå. Ta kontakt med Länsstyrelsen om ni är intresserade av att ta del av materialet.

MSB har även tagit fram utbildningsmaterial kopplat till civilt försvar. Det kan vara till stöd om ni vill genomföra presentationer inom organisationen innan övningen.

<https://www.msb.se/sv/Utbildning--ovning/Utbildning/Civilt-forsvar---utbildningsmaterial/>

Kontakt med Länsstyrelsen

Har ni frågor kring TFÖ2020, den distribuerade övningen eller vill ha stöttning i övningsplaneringen så ta kontakt med

Helena Eriksson, helena.g.eriksson@lansstyrelsen.se alternativt

Bert-Ola Jonsson, bert-ola.jonsson@lansstyrelsen.se

Bilaga 1 – Mål för regional samverkansövning

Mål 1.1	Kunskap om ansvar, uppgifter, metod, mandat och regelverk för egen organisation.
Mål 1.2	Kunskap om närmast samverkande organisationers ansvar, uppgifter, metod och mandat.
Mål 1.3	Kunskap om vad som utgör skyddsvärd information och hantering av denna enligt rådande regelverk.
Mål 1.4	Förståelse för vikten av att informera allmänheten utifrån egen organisations ansvar.
Mål 2.1	Förmåga att med egen organisation kunna verka avseende uppgifter, metod, mandat och prioriteringar.
Mål 2.2	Förmåga att tillsammans med närmast samverkande organisationer gemensamt inrikta, samordna och prioritera tillgängliga resurser.